

HAGFRÆÐISTOFNUN HÁSKÓLA ÍSLANDS

The Institute of Economic Studies
University of Iceland

Hagfræðistofnun Háskóla Íslands
Odda v/Sturlugötu
Sími: 525-4500/525-4553
Fax nr: 552-6806
Heimasíða: www.hag.hi.is
Tölvufang: ioes@hag.hi.is

Skýrsla nr. R93:01

Utvärdering av Vestnordenfonden

I uppdrag av Nordisk Ministerrådets Sekretariat

September 1993

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och förslag	1
2. Direktiv för och tillvägagångsstätt vid utvärderingen.....	7
3. Fondens verksamhet.....	8
3.1 Måluppfyllelse	8
3.2 Fondens ekonomiska resultat	12
3.3 Relation till andra fonder och finansinstitutioner.....	13
3.4 Fondens verksamhet och den ekonomiska utvecklingen i Västnorden.....	13
3.5 Fondens reviderade utlåningspolitik år 1992.....	14
3.6 Fondens organisation, administration och arbetssätt	15
4. Möjligheter och vägar till bättre måluppfyllelse och ökad effektivitet.....	18
4.1 Alternativa arbetssätt för fondens framtida verksamhet.....	18
4.2 Förslag	20
5. Tabellbilaga	23
5.1 Fondens låneärenden.....	23
5.2 De västnordiska ländernas handel med varanda och övriga Norden	27
5.3 Fondens ekonomiska resultat och prognos till år 2000.....	29
5.4 Kreditmarknaderna i de västnordiska länderna	34
6. Källförteckning.....	37

Tabellförteckning

<i>Tabell 1</i>	Klassificering av låneansökningar.
<i>Tabell 2</i>	Typ av låneansökningar (antal).
<i>Tabell 3</i>	Klassificering av antalet utbetalda lån.
<i>Tabell 4</i>	Klassificering av utbetalda lån i tus. DKK.
<i>Tabell 5</i>	Låneansökningar efter länder (antal).
<i>Tabell 6</i>	Antalet utbetalda lån efter länder.
<i>Tabell 7</i>	Utbetalda lån efter länder i tus. DKK.
<i>Tabell 8</i>	Låneansökningar efter näringsgrenar (antal).
<i>Tabell 9</i>	Antalet utbetalda lån efter näringsgrenar.
<i>Tabell 10</i>	Utbetalda lån efter näringsgrenar i tus. DKK.
<i>Tabell 11</i>	Färöarnas handel med de övriga nordiska länderna, % av helhet.
<i>Tabell 12</i>	Färöarna export til övriga nordiska länder fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK.
<i>Tabell 13</i>	Färöarna import frå övriga nordiska länder fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK.
<i>Tabell 14</i>	Grönlands export til övriga västnordiska länder fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK.
<i>Tabell 15</i>	Grönlands import frå övriga västnordiska länder fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK.
<i>Tabell 16</i>	Fondens driftsresultat i tus. DKK.
<i>Tabell 17</i>	Fondens driftresultat från ordinarie lånerörelse i tus. DKK.
<i>Tabell 18</i>	Diverse nyckeltal i %.
<i>Tabell 19</i>	Basisprognos för fondens resultatutveckling 1993-2000 i tus. DKK (1992 års priser).
<i>Tabell 20</i>	Prognos för fondens resultatutveckling 1993-2000 i tus DKK (1993 års priser). Svag utlånings tillväxt 18% 1993-1995.
<i>Tabell 21</i>	Prognos för fondens resultatutveckling 1993-2000 i tus DKK (1993 års priser). Svag utlånings tillväxt 5% 1996-2000.
<i>Tabell 22</i>	Prognos för fondens resultatutveckling 1993-2000 i tus DKK (1993 års priser). Liten driftkostnadsökning 15% 1995-2000.
<i>Tabell 23</i>	Låntagning på Färöarna fördelad på sektorer 1990 i tus DKK.
<i>Tabell 24</i>	Isländska investeringsfonders utlån enligt sektorer 1992 i tus. DKK.
<i>Tabell 25</i>	Totala lånebelopp på Island 1992 i tus. DKK.
<i>Tabell 26</i>	Årlig realökning i utlån på Island till företag 1989-1992 i %.

1. Sammanfattning och förslag

Ekonomiska institutionen vid Islands universitet (Hagfræðistofnun Háskóla Íslands) har fått i uppgift att utvärdera *Den nordiske udviklingsfond for Vestnorden* (härefter nämnd *Vestnordenfonden* eller *fonden*). I direktiven från Nordisk Ministerråds Sekretariat till arbetsuppgiften önskades svar på några bestämda frågor, jfr nedanför.

Vid lösning av uppgiften har Vestnordenfondens årsrapporter och verksamhetsberättelser genomgått och analyserats. Fondens arbetssätt, atkivitet och framtid har diskuterats med dess direktör samt besök avlagts till Färöarna och Grönland varvid medlemmar av styrelsen (som samtidigt är med i *Vestnordenkomiteen*) har träffats, lokalrepresentanter för fonden, låntagare från fonden, folk från administration och bankväsen samt ledare för arbetsgivarföreningar. De danska styrelsemedlemmarna har också träffats. Dessutom har samtal förts med ledare för isländska fonder och en del andra personer som har med investeringslån att göra på den isländska kreditmarknaden.

Huvudslutsatserna kan sammanfattas som svar på de frågor Nordisk Ministerråds Sekretariat ställer i sina riktlinjer av den 1 april 1993 för utvärderingen av fonden. Frågorna är här delvis omformulerade (förhoppningsvis utan att ändra mening).

Del I

1. Värdering av fondens stadgar i förhållande till dess överordnade mål

De allmänna målen för Vestnordenfonden formuleras i första paragrafen av dess stadgar som

"... at fremme udviklingen af et alsidigt og konkurrencedygtigt erhvervsliv i Vestnorden (Færøerne, Grønland og Island) ved at yde lån og tilskud samt stille garantier for gennemførelse af projekter med tilknytning til eller til fordel for små og mellemstore virksomheder. I denne sammenhæng skal Fonden bidrage til det industrielle og tekniske samarbejde inden for Vestnorden samt mellem Vestnorden og Norden iøvrigt."

Av paragraf 4 kan man också utläsa att samvästnordiska projekt skall prioriteras samt att en rimlig fördelning av medlerna mellan de tre ländernaskall eftersträvas.

Mera specifika mål finns inte i stadgarna men det vore naturligt att dessa sattes av styrelsen, t.ex. beträffande kostnader i relation till intäkter och med hänsyn till olika relationstal för rörelsen.

Fonden skall låna och ställa garantier på bankmässiga villkor men kan även ge "mjuka" lån och bidrag. Detta ger avsevärd flexibilitet men en del begränsningar finns ändå vilka hittills inte har varit effektiva på grund av fondens svaga utlåningstillväxt under dess första verksamhetsår. Härvid åsyftas i första hand det villkor att utlåningen inte får överstiga två gånger grundkapitalet.

Det kan väntas att den begränsning att såkallade "villkorliga lån" och bidrag endast kan beviljas av fondens samlade överskott kommer att verka hämmande i framtiden, speciellt om fonden skall bli av betydelse för ekonomisk uppbyggnad på Grönland och på Färöarna.

Det bör också observeras att fonden inte har utpekats som mottagare av såkallade regionallån från NIB. Det förefaller rimligt att fonden skal kunna förmedla krediter av denna typ i framtiden. Anledning till att fonden inte har varit med om sådana lån hittills är förmodligen dess brist på goda projekt. Skulle fonden närma sig sitt utlåningstak kan en förändring av stadgarna behövas.

2. Vilka projekt som har fått lån från fonden kunde ha anlitat andra finansieringskällor i Västnorden?

Med all sannolikhet skulle de allra flesta av lånen till Island och Färöarna kunnat erhållits från andra fonder eller banker om än till något högre ränta. Enligt uppgift har det däremot varit svårt att skaffa motsvarande lån från andra källor på Grönland.

Detta kan dels förklaras med att fonden är och förblir endast ett alternativ av många till finansiering och utgör endast en liten del av totala utlån i respektive länder, dels med att fonden ju huvudsakligen skall låna ut på kommersiella villkor vilket gör att den inte skiljer sig markant från andra investeringsfonder för näringslivet.

3. Vilka är huvudorsakerna till att löneansökningar fått avslag?

De viktigaste orsakerna härtill är primärt tre:

- 1) Dåliga projekt,
- 2) brist på tillfredsställande säkerhet och
- 3) illa förberedda ansökningar.

4. *Fondens aktivitet i relation till den ekonomiska utvecklingen i Västnorden*

I detta sammanhang kan en del viktiga saker anföras:

- a) Som bekant har utvecklingen i de västnordiska ekonomierna samt även de övriga nordiska länderna varit svag eller visat en tillbakagång de senaste fem åren. Alla länderna är mycket beroende av fisksektorn samtidigt som beskattningen av viktiga fiskbestånd måste begränsas för att undvika överutnyttjande. Länderna har också fått känna av den internationella konjunkturavmattningen. De kämpar också alla med relativt stor utlandsgäld. Inte minst har banksektorn i de flesta av länderna råkat ut för besvär. Den allmänna konjunkturedgången dämpar efterfrågan efter investeringslån men misären i bankväsenet borde däremot göra fonden relativt mera attraktiv inte minst med hänsyn till dess förhållandevis gynnsamma lånevillkor.
- b) Inbördes handeln mellan länderna har varit relativt liten. Det finns möjligheter för samarbetsprojekt för att öka denna men samtidigt är ju länderna konkurrenter till varandra på diverse områden. Det måste dock anses anmärkningsvärt att inga projekt förefaller ha kommit till stånd genom fonden för att öka handeln mellan de västnordiska länderna.
- c) Fonden inriktar sig på ett besvärligt arbetsområde, dvs. lån till små och medelstora företag. Detta är en betydligt svårare del av marknaden än t.ex. NIB inriktar sig på.
- d) Den svaga näringslivsbasen på Grönland och Färöarna gör det extra svårt att göra en insats vid nybildning av företag eller vid utveckling av nya produkter och nya marknader. Befrämjande av näringslivsaktivitet i dessa länder påminner om Islands försök att statsa på högteknologi och kunskapsintensiva produkter. Det som väntades ta 2-3 år kommer att ta 5-10 år.
- e) En bidragande faktor till att fonden inte har fått fler ansökningar från Grönland och Färöarna kan också vara hur stor del av näringslivet domineras av det offentliga, direkt i Grönland och indirekt i Färöarna genom lånegarantier m.m. Till detta kommer att finansmarknaden på Färöarna är närmast satt ur funktion för tillfället. Den privata delen av näringslivet i dessa länder är därför ytterst svag.

5. Värdering av styrelsens justerade utlåningspolitik 1992

Styrelsens beslut att börja använda en lånetyp med "osäkra" panter samt att satsa mera på villkorliga lån och analys av utvecklingsprojekt i stället för direkta bidrag är utan tvekan i rätt riktning. Som framgår av tabellbilaga har två mycket positiva förändringar skett efter 1991:

- 1) Utlåningvolymen nästan fördubblades mellan 1991 och 1992 för att återigen fördubblas mellan 1992 och första halvåret 1993. Låneärendena har varit ungefär lika många under innevarande års första hälft och hela föregående år.
- 2) Utbetalt lånebelopp till Grönland har stigit avsevärt under 1992 och första halvåret 1993 varmed lån till Grönland utgör nu omkring 30% av fondens totala (ackumulerade) krediter.

Denna markanta förändring i fondens prestation måste till en stor del förklaras med den förändrade politiken. Denna har lett till ökad utlåning med en större risktagning än förut speciellt på Grönland. Den ökade utlåningen i Island följer också en allmän ökning av bankkrediter till isländska företag sedan 1992.

Satsningen på projektarbete i stället för bidrag är i linje med det arbetssätt som *Nordisk industrifond för Island* har tillämpat från början. Det är ett allmänt intryck från besök till Grönland och Färöarna att det finns behov för fonden att delta i projekt på ett tidigare stadium för att kunna göra större nytta. Det är däremot svårt att värdera effekten av denna nya politik på fonden. Detta beror både på den korta tid som förflutit och på att en mätning av insats av projektarbete kommer alltid att vara svår.

6. Fondens organisation, administration och arbetssätt

Det föreligger några svagheter i fondens organisation och administration som mestadels är förknippade dess litenhet och svåra "arbetsgeografi". Det måste också påpekas att man satt upp en fond "ovanifrån" som skall arbeta "underifrån" och som skall söka sig fram till en *modus vivendi*. På detta finns ingen enkel lösning men en del förbättringar i arbetssätt torde kunna införas: Styrelsen bör ställa upp mål för verksamhetens resultat, sprida mera information om fonden, försöka komma närmare projektens ursprung, befrämja export och näringslivets diversifiering samt försöka uppnå ett fördelaktigt kontrakt med NIB eller en isländskt intitution om förvaltning av grundkapital, upplåningsverksamhet och riskhantering. En större samfinansiering med

andra institutioner bör eftersrättas och fonden borde kunna bli mottagare av så kallade regionallån från NIB i framtiden.

Del II

7. Alternativ användning av fondens resurser och förslag till fondens framtida utveckling

Krasst uttryckt kan man säga att fonden har under de första åren (1987-1991) i huvudsak varit en isländsk fond som gett subventionerade lån samt att den inte nått att hävda sig på lånemarknaden. Härvid åsyftas att över 2/3 delar av lånen gått till Island, att räntemarginalen varit lägre än hos konkurrenterna och inte täckt förvaltningskostnaderna. Det verkar också som fonden inte är tillräckligt väl känd bland företagen samt att administrationen inte etablerat ett tillfredsställande samarbete med andra fonder t.ex. beträffande samfinansiering för riskspridning och förvaltning av grundkapitalet. En prognos för fondens verksamhet fram till år 2000 visar också att dess resultat kommer att vara mycket prekärt beträffande dess möjlighet att täcka förvaltningskostnader genom intäkter från ordinarie utlåningsverksamhet, dvs. utan att gå på förräntningen av eget kapital.

Trots detta föreslås här en viss återhållsamhet i att bedömma fonden för hårt på nuvarande tidspunkt främst på grund av fondens besvärliga arbetsområde, den signifikativa ökningen på sistone både av dess utlåning allmänt och speciellt till Grönland samt dess möjligheter att förändra arbetssätt och öka samarbete med andra institutioner.

Det finns krafter som å ena sidan vill dra fonden åt ett mera "politisk" håll och närmare Vestnordenkomiteens arbete och å andra sidan i en mera "marknadsorienterad" riktning och till andra fonder och finansinstitutioner. Detta val blir till slut politiskt. Utgångspunkten för utvärderingen här är fondens målsättningar enligt stadgarna. Förslag om framtida arbetssätt går primärt ut på en effektivisering av fondens verksamhet.

Man kan förenkla diskussionen om fondens framtida verksamhet (utom att lägga ner den) enligt följande:

- A. *Ingen förändring i arbetssätt förutom vad en naturlig utveckling innebär.*
- B. *Marginella förändringar av verksamheten med hänsyn till styrelsens målsättningar, analysarbete, information, exportbefrämjande m.m.*

- C. *Administrativt samarbete med en isländsk institution och/eller NIB.*
- D. *Ett beslut om fondens framtida organisation kan innebära en anslutning till en annan institution eller uppdelning av fonden mellan de tre länderna i Västnorden.*

En uppdelning av fonden mellan de tre länderna i Västnorden är sannolikt den mest kostnadseffektiva lösningen. Fondens medel kunde t.ex. förvaltas av en lokal bank eller fond. Det är för närvarande inte mycket samvästnordiskt som går förlorat. Nackdelarna med denna lösning är att fonden inte fått tillräcklig chans att hävda sig, att bidragsländerna blir distanserade samt att en värdefull erfarenhet och disciplinerande funktion från styrelsen förloras.

Det är av värde i beslutssituationer att hålla valmöjligheter öppna så att man inte binder sina händer för tidigt i onödan inför en osäker framtid. Det föreslås därför att man beträffande fondens framtid följer en "dynamisk beslutsmodell". Härvid tar man ett steg i sänder från A till C. Därefter tas beslut om en tänkbar anslutning till en annan institution eller uppdelning av fonden om de andra stegen inte räcker till för att uppnå de mål som uppställs för fondens verksamhet.

För- och nackdelar med de olika alternativen samt en närmare beskrivning av den föreslagna modellen finns i kapitel 4.

De flesta av de föreslagna ändringarna riktar sig till styrelsen och kan verkställas inom ramen för fondens stadgar. En ändring av stadgarna blir nödvändig när det kommer till slutskedet enligt förslaget, dvs. antingen en anslutning till en annan institution (än *Byggðastofnun*) eller en uppdelning av fonden.

2. Direktiv för och tillvägagångssätt vid utvärderingen

I brev från Nordisk Ministerråds Sekretariat av den 1 april 1993 beskrivs bakgrunden för utvärdering av Vestnordenfonden. I brevet anges de viktigaste momenten som utvärderingen bör omfatta. Där finns också en sammanfattning av fondens verksamhet 1987-1992. Med brev av den 29 april 1993 fick professor Guðmundur Magnússon ansvaret för utvärderingen genom Ekonomiska institutionen vid Islands universitet (Hagfræðistofnun Háskóla Íslands). Þórarinn G. Pétursson, M.A., har varit behjälplig vid analys av fondens verksamhet.

Utredarna har under arbetets gång inhämtad information från fondens administration och haft nyttiga meningsutväxlingar med dess administrerande direktör Steinar B. Jakobsson. Besök avlagdes till Grönland och Färöarna i juni varvid samtal fördes med de lokala styrelsemedlemmarna i fonden (som samtidigt är med i *Vestnordenkomiteen*), dess lokalrepresentanter, folk i administration och bankväsen samt ledare för arbetsgivarföreningar. De danska styrelsemedlemmarna har också träffats. Meningsutbyte med dessa personer har utan tvekan varit till gagn för att komma fram till de förslag som här presenteras.

Fondens direktör Steinar B. Jakobsson, dess styrelsemedlemmar på Grönland respektive Färöarna, kontorschef Jörn Birk Olsen och bankdirektör Sigurd Poulsen har varit mycket behjälpliga vid att etablera kontakt med relevanta personer samt tillhandahålla statistiskt material.

Fondens ställning och framtidspersektiv har även diskuterats med de isländska styrelsemedlemmarna, fondens viceförman Sturlaugur Þorsteinsson och hans suppleant Guðmundur Árnason. Samtal har också förts med ledande personer för isländska investeringsfonder samt andra som har med investeringslån att göra på den isländska kreditmarknaden.

3. Fondens verksamhet

3.1 Måluppfyllelse

De mål som låg till grund för fondens bildande beskrivs i dess stadgar, speciellt paragraf 1 och paragraf 4. En del kan också utläsas av förarbeten till fondens etablering men här tas utgångspunkt i stadgarna.

I paragraf 1 står att fonden har som ändamål:

"... at fremme udviklingen af et alsidigt og konkurrencedygtigt erhverliv i Vestnorden (Færøerne, Grønland og Island) ved at yde lån og tilskud samt stille garantier for gennemførelsen af projekter med tilknytning til eller til fordel for små og mellemstore virksomheder."

I paragraf 4 säger:

"I Fondens virksomhed skal man i det hele tilstræbe en rimelig fordeling af Fondens bevilgede og udbetalte midler imellem Færøerne, Grønland og Island. Projekter, som omfatter mere end eet område i Vestnorden eller indebærer samarbejde med det øvrige Norden, bør prioriteres."

Målen är tydligen mycket allmänna beträffande vilka projekt fonden kan bevilja lån till eller ge bidrag till. Ser man på fonden som en vidareföring av erfarenheterna från Nordisk industrifond för Island hade man god anledning till att tro att den kunde bli en värdefull insats vid befrämjande av små och medelstora företag i dessa länder samt för att diversifiera ländernas näringsliv. Detsamma gäller erfarenheterna från Nordiska investeringsbanken som dock inriktar sig mera på större företag och har ett bredare arbetsfält.

En översikt över fondens låneärenden samt dess godkända och utbetalda lån finns i tabell 1-10. Lånen har också klassificerats efter länder och näringsgrenar.

Anledningarna till att ansökningar avslagits har också undersökts. Orsakerna härtill är primärt:

- 1) dåliga projekt,
- 2) otillfredsställande pantar och
- 3) otillräckliga ansökningar.

Fonden har beviljat lån i *tre riskkategorier*:

1. *Ordinarie utlån*: Dessa lån ges på fondens allmänna räntevillkor till flertalet näringsgrenar upptill 4 milj. DKK och däröver i särtilfällen. Mot dessa lån räknas 4% av lånebeloppet som hänförs till reserverna. Denna lånetyp utgör huvudparten av fondens utlåning.
2. *Speciallån*: Dessa lån ges till samma räntesats som ordinarie utlån till projekt i regioner med svårigheter i avsättning av fastigheter. Lånebelopp utgör maximum 1 milj. DKK. Mot dessa lån resereras 15% av lånebeloppet.
3. *Villkorliga lån till förberedande projekt*: Dessa lån ges tillsammans med ordinarie utlån men skall återbetalas endast om förprojektet lyckas. Maximibelopp 0,5 milj. DKK. Inga fasta bestämmelser gäller för reserveringar i detta fall men hittills har riskreserveringarna räknats till omkring 30% av lånebeloppet. Denna kategori började utnyttjas år 1992.

Fonden har också som mål att dess risk inte överstiger 6% av hela utlåningen. Detta sätter samtidigt en gräns för hur långt fonden kan sträcka sig beträffande speciella och betingade utlån.

Dessa tre typer av lån ger styrelsen en avsevärd flexibilitet i sin utlåningspolitik. Om man jämför fondens utlåningsregler med de regler som andra fonder eller banker vanligen tillämpar kan följande observeras:

- 1) Fonden har en fast räntesats på utlån men anpassar lånebeloppen till sin riskprofil. Det vanliga är att man varierar både pris och mängd vid låneförhandlingar beroende på ett projekts storlek och ställda säkerheter. Fondens politik i detta avseende kan försvaras som en förenkling i dess initialskede men kan knappst vara resonabel i längden. Här måste också tas hänsyn till konkurrenternas prissättning. Ligger fonden under deras pris hela tiden kommer den att ge avkall på extra intjäning. Ligger den över förlorar den kunder. Det har visat sig känsligt mot konkurrerande fonder Island att fonden inte behöver betala stämpelavgifter på sina utlån.
- 2) De tre riskkategorierna är grova och det är förknippat med betydande praktiska svårigheter att acceptera olika risker utan att ta betalt för detta.

- 3) Det verkar inte finnas bestämda riktlinjer för hur stor del av ett projekt som skall finansieras utan detta förfaller vara en del av riskbedömningen.
- 4) Det har inte varit fråga om samfinansiering i någon större utsträckning med andra fonder, dels som ett resultat av punkt 3, dels på grund av små projekt m.m.

Under diskussion med olika parter på Grönland och Färöerna har det påpekats att fonden borde satsa mera på utvecklingsarbete och nya projekt i deras initialsleden. Styrelsen borde göra försök med detta i linje med 1992 års justerade utlåningspolitik men erfarenheter från andra håll visar att detta måste göras med stor omsorg och endast i begränsad utsträckning.

Det måste anses skäligt att fonden inte skulle närmast bli en "isländsk" lånefond som den i praktiken var fram till 1992 men efter detta har utlån till Grönland stigit avsevärt.

Den svaga tillväxten av fondens omsättning 1987-1991 är påfallande och behöver en vettig förklaring. Detta är också huvudanledningen till utvärderingen av fonden.

Fondens styrelse ger sin förklaring på detta i rapporten *Beretning om Vestnordenfonden* i mars 1992. Härvid nämns primärt tre förklaringsfaktorer:

1. Besvärlig ekonomisk miljö i Västnorden,
2. en uppstartningsperiod och
3. konkurrens från offentliga fonder och finansinstitutioner samt även lånesubsidier.

I och för sig bör styrelsen få ros för att inte späda ut fondens pengar utan att lönsamma projekt föreligger. Styrelsens förklaringar måste dock tas med vissa förbehåll.

- a) Ländernas dåliga ekonomi verkar dämpande på efterfrågan på investeringslån men bankernas besvärliga situation i Västnorden och fondens fördelaktiga prissättning borde verka positivt på efterfrågan efter dess pengar.

En hel del tyder på att det är av minst lika stor betydelse för fondens svaga utlåningsökning att småföretagsmarknaden är besvärlig att bearbeta i allmänhet. Denna är mycket "tynn" samt till stor del i offentlig regi på Grönland och finansmarknaden på Färöerna verkar ha följt sina egna lagar för att vara helt satt ur funktion för tillfället.

- b) Av förklaringar under a) leder att man kan ha förståelse för en lång inkörningsperiod. Det kan anföras i detta sammanhang att man i Island har erfarit vid utvecklingen av högteknologi och kunskapsintensiva produkter att man först uppnår resultat om 5-10 år för projekt som man har väntat sig kunna fullborda inom 2-3 år.
- c) Den svaga ökningen av fondens utlåning de första fem åren innebär också att förluster undvikits. Förmodligen kommer fonden nu in i en period där en del utlånsförluster kommer att uppstå.
- d) Enligt de uppgifter som föreligger kan påståendet om underbud från konkurrenter eller offentliga garantier möjligen gälla Grönland och Färöarna men inte Island. Med den prissättning som fonden för närvarande tillämpar ligger den under isländska näringsfonder i utlånsränta varför man skulle kunna vänta sig ökad efterfrågan efter fondens medel från isländska företag. Utvecklingen under första hälften av 1993 verkar bekräfta detta, jfr tabell 1-10. Denna trend skulle förstärkas vid aktiv marknadsföring från fondens sida.

Man kan räkna med att fondens huvudmarknad blir på Island även de närmaste åren inte minst på grund av Färöarnas besvärliga ekonomi och Grönlands outvecklade företagsmarknad. Samtidigt kommer samvästnordiska projekt att vara ett undantag snarare än en regel. Fonden borde dock kunna hävda sitt nordiska intresse genom att prioritera projekt som är av samnordiskt intresse i allmänhet. Detta gör det angeläget att den uppnår ett närmare samarbete med isländska lånefonder och NIB. Detta gäller både marknadsmässigt, administrativt och i riskspridningssyfte.

Prioritering av samvästnordiska projekt måste anses ha uppställts som mål utan reellt bakgrundsmaterial. Det är påfallande att man i förarbetet inte refererar till dels hur ringa den samvästnordiska handeln är, dels till att länderna inte bara samarbetar utan också konkurrerar med varandra. Resultatet har också blivit att endast ett samvästnordiskt projekt finansierats av fonden, dvs. *Nunaplast* som är ett samarbete mellan Färöarna och Grönland.

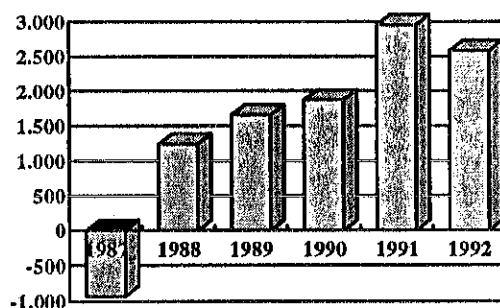
Som framgår av tabell 11-15 är handeln mellan länderna i Västnorden relativt liten. Som man kan vänta sig är handeln med en del av de övriga nordiska länderna större. Det är ändock anmärkningsvärt att fonden inte verkar ha varit med om samvästnordiska exportprojekt. Några av fondens projekt är emellertid av gemensamt nordiskt intresse i meningen att fler än ett av dessa är direkt inblandade. Alla de västnordiska länderna har som önskemål att bredda basen för sitt näringsliv för att bli

mindre beroende av fiskeexport. Det förefaller därför naturligt att fonden skall prioritera sådana projekt som ny typ av exportproduktion, turism, m.m.

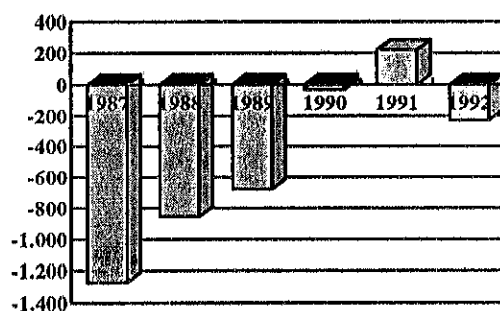
3.2 Fondens ekonomiska resultat

Fondens rörelseresultat visas i tabell 16-17 och olika nyckeltal i tabell 18. Tack vare förräntningen av grundkapitalet har fonden uppvisat vinst alla år utom det första. Ser man på intäkter från ordinarie utlåningsverksamhet har dessa inte förmått täcka förvaltningskostnaderna utom år 1991, jfr också figur 1 och 2.

Figur 1. Vestnordenfondens vinstutveckling 1987 - 1992
i tus. DKK

Figur 2. Vestnordenfondens överskott från ordinarie lånerörelse 1987 - 1992 i tus DKK

Angivna relationstal beträffande verksamheten i tabell 18 är otillfredsställande utom eget kapital i förhållande till omsättningen.

En prognos har gjorts för fondens utveckling fram till år 2000 i tabell 19-22 under förutsättning av oförändrat grundkapital samt några andra antaganden. Det visar sig att resultatet är mycket känsligt för ökningstakt i utlåning och förvaltningskostnader och att det blir en balansgång att uppnå det eftersträfvansvärda

målet att täcka förvaltningskostnaderna från intäkter av ordinarie utlåningsverksamhet. Detta gör det ännu mera angeläget att söka alla medel för att hålla nere rörelsekostnaderna.

3.3 Relation till andra fonder och finansinstitutioner

Av paragraf 4 i stadgarna framgår att fonden skall eftersträva:

"... et nært samarbejde med erhvervsorganisationer, andre finansieringsinstitutter samt offentlige og private organer, der har tilknytning til Fondens virkemåde".

Av de samtal som förts med ledare för arbetsgivarorganisationer känner de dåligt till fonden och har en del missuppfattningar om dess verksamhet. Detta borde tillrättaläggas med marknadsföring från fondens sida.

Fonden har inte förmått etablera aktivt samarbete med andra fonder eller finansinstitutioner. Detta är dock av stor betydelse för framtiden både för att komma in i projekt, sprida risker genom samfinansiering och för att nedbrinka förvaltningskostnaderna. Härvid kommer man i första hand att tänka på industrifonder i Island (de fonder som kommer enligt lagförslag att bilda "Isländska investeringsbanken") och NIB. Det kan t.ex. knappast löna sig för fond av denna storlek att själv förvalta grundkapitalet och ta upp lån på den internationella marknaden eller att på egen hand lösa matchning och låneswappar för att gardera sig mot kurs- eller ränterisker.

3.4 Fondens verksamhet och den ekonomiska utvecklingen i Västnorden

Den allmänna ekonomiska utvecklingen i Västnorden torde vara tämligen bekant varför en utförlig beskrivning av denna förefaller överflödig. Sammanhangen mellan denna och fondens utveckling har delvis berörts i avsnitt 3.2 - 3.3. Här kommer därför endast att hänföras till några huvudproblem samt utvecklingen på kreditmarknaderna i de västnordiska länderna och betydelsen av fonden i detta sammanhang..

Det är ett gemensamt kännetecken för de västnordiska länderna att de är mycket beroende av fisknäringerna. Samtidigt har fiskfångsterna avsevärt begränsats för att inte riskera för stor beskattning av fiskresurserna. En relativt stor utlandsskuld begränsar också ekonomiernas handlingsutrymme. Det är följaktligen angeläget för

länderna att kunna diversifiera sina ekonomier. Vestnordenfonden kan spela en aktiv roll i detta sammanhang.

Tabell 23-26 ger en bild av storleken på kreditmarknaderna i Island och på Färöarna. Motsvarande uppgifter är inte tillgängliga för Grönland. Procentberäkningar visar att Vestnordenfondens utlåning i Island år 1992 utgjorde ungefär 1,5 promille av isländska investeringsfonders totala utlåning. Motsvarande tal går nästan inte att räkna för Färöarna. Detaljerade uppgifter saknas för Grönland men i relation till grönländska bankers utlåning i 1992 utgör Vestnordenfondens utlåning till Grönland 1,5 - 2,0 promille detta år.

Tabell 26 visar isländska fonders och bankers reala utlåningsökning till företag. Efter ungefär 10% årlig ökning i genomsnitt i fasta priser 1987-1989, minskade utlåningen med 11% realt 1990 och ökningen var obetydlig 1992. Under dessa år skedde en förskjutning av långivning från företagen till hushållen. Det föreligger också att företagens låntagning i isländska banker har ökat under första hälften av 1993. Vestnordenfondens utlåning på Island har varit i fas med utvecklingen på den isländska lånemarknaden. Utlåningen för båda ökar mellan 1990 och 1992 men i en avtagande takt för att sedan öka kraftigt under första halvåret 1993.

Fördelning av fondens låneansökningar och utlån enligt näringsgrenar i tabell 8-10 visar ett blandat mönster.

3.5 Fondens reviderade utlåningspolitik år 1992

Styrelsens beslut att börja använda en lånetyp med "osäkra" panter samt att satsa mera på villkorliga lån och analys av utvecklingsprojekt i stället för direkta bidrag är utan tvekan i rätt riktning. Som framgår av tabellbilaga har två mycket positiva förändringar skett från 1991:

- 1) Utlåningvolymen nästan fördubblades mellan 1991 och 1992 för att återigen fördubblas mellan 1992 och första halvåret 1993. Antalet låneansökningar har varit ungefär lika många under innevarande års första hälft och hela föregående år.
- 2) Utbetalt lånebelopp till Grönland har stigit avsevärt under 1992 och första halvåret 1993 varför lån till Grönland utgör nu omkring 30% av fondens totala (ackumulerade) utlåningsvolym.

Denna markanta förändring i fondens prestation måste till en stor del förklaras med den förändrade politiken samt en allmän ökning av bankernas kreditgivning till företagen i Island sedan 1992. Det är dock sannolikt att fondens risktagning samtidigt har ökat vilket kan leda till större förluster i framtiden än hittills.

Satsningen på projektarbete i stället för bidrag är i linje med det arbetssätt som *Nordisk industrifond för Island* har tillämpat från början. Det är ett allmänt intryck från besök till Grönland och Färöarna att det finns behov för fonden att delta i projekt på ett tidigare stadium för att kunna göra större nytta. Det är däremot svårt att värdera effekten av denna nya politik på fonden. Detta beror både på den korta tid som förflutit och på att en mätning av insats av projektarbete alltid kommer att vara svår.

Det har framkommit att man både på Grönland och Färöarna har framfört idéer om bildande av fonder för att befrämja utveckling av nya produkter och företag. Detta är ingen lätt uppgift som bl.a. en isländsk fond av denna typ, *Íslands utvecklingsfond (Próunarfélag Íslands)*, har erfarit. Med 1992 års reviderade politik deltar fonden på ett tidigare skede i projektens finansiering än hittills. Detta är mer riskabelt men det finns samtidigt behov för en sådan satsning inte minst för att diversifiera ländernas ekonomer. Detta måste dock göras med stor försiktighet och i begränsad omfattning.

3.6 Fondens organisation, administration och arbetssätt

Å ena sidan ligger det i sakens natur att en fond av denna typ måste bli tungrodd. Fonden har en stor styrelse och höga administrativa kostnader i förhållande till omsättningen och ett arbetsfält med stor geografisk spridning. Å andra sidan kan man ofta komma fram till ett ändamålsenligt arbetssätt och *modus vivendi* för styrelse och administration oavsett hur organisationskartan ser ut.

I praktiken hålls två fulltaliga styrelsemöten per år men medlemmarna från de tre länderna i Västnorden bildar en "styrningsgrupp". De flesta ärenden behandlas mellan möten *per capsulam*. Detta betyder att beslut kan tas relativt snabbt trots mötessvårigheter.

Det har framkommit i samtal med en del styrelsemedlemmar att det inte är helt tillfredsställande att dels behöva säga ja eller nej till ett förslag utan att kunna diskutera med de andra medlemmarna direkt, dels att behöva lita på en eller få personers omdömmen i administrationen. Till frågan om man kunde tänka sig en verkställande styrelse som bestod av representanter för Färöarna, Grönland och Island erhöles svaret att en styrelse i styrelsen skapade en osäker arbetsfördelning, att man

gick miste om kunnande och även nyttig disciplin från de andra medlemmarna samt att bidragsgivarna kunde distanseras från uppgiften.

Styrelsen borde kunna arbeta sig fram till ett vettigt beslutsförfarande. Ett arbetssätt som NIB använder är att delegera till en styrelsegrupp beslut om utlån under ett visst belopp om alla villkor är otvivelaktigt uppfyllda men lån över ett visst belopp föredras hela styrelsen. Administrationen borde i och för sig inte vinnlägga sig om att behandla lån så fort som möjligt och använda detta som ett konkurrensmedel utan hellre satsa på en ordentlig behandling i styrelsen.

För att fonden skall vara funktionsduglig krävs en administration vars minimistorlek icke ligger långt ifrån den närvarande. Tills nyligen bestod fondens administration av endast två personer - direktören och en halvdagsassistent. Den 1 juli 1993 anställdes en ekonom från Färöarna.

Det föreslås att styrelsen och administrationen gör försök med en del förändringar i sitt arbetssätt:

- a) Styrelsen bör uppställa mål för verksamhetens resultat. Härvid förefaller det vara en realistisk målsättning att fondens förvaltningskostnader täcks av ordinarie rörelseintäkter, dvs. att man inte förtär ränteintäkter från grundkapitalet. Mål för årliga låneökningar borde också uppställas samt relationstal för verksamheten.
- b) Ytterligare information om fondens verksamhet behövs. Fonden borde kunna öka efterfrågan efter sina lån med en aktiv marknadsföring.
- c) I linje med 1992 års justerade politik bör fonden söka komma närmare projektens ursprung samt utföra branschanalyser och projektutvecklings-arbete, t.ex. marknadsundersökningar. Detta är samtidigt ett led i fondens riskhantering och kan utnyttjas vid behandling av låneärenden.
- d) Befrämjande av exportverksamhet och näringslivets diversifiering står inte uttryckligen i fondens stadgar men detta kan vara en väg till att uppnå fondens målsättning bättre beträffande det västnordiska eller nordiska intresset.
- e) Fonden bör försöka uppnå ett fördelaktigt avtal med NIB eller en isländsk institution om förvaltning av grundkapitalet, upplåningsverksamhet, styrning av valutarisker och ränterisker samt samfinansiering av utlån. Härvid kan det bli fråga om samverkan med flera fonder eller institutioner.

- f) Fonden borde också eftersträva närmare administrativt samarbete med en annan institution för att kunna anlita expertis och minska administrativa kostnader i allmänhet.

För att detta skall lyckats krävs en smidighet från administrationens sida samt även motparternas. Här föreslås inte direkt sammanslagning av fonden med en annan organisation ty ett framtingat samarbete kan vara recept för misslyckande. Det är i allmänhet bättre att detta växer naturligt fram.

4. Möjligheter och vägar till bättre måluppfyllelse och ökad effektivitet

4.1 Alternativa arbetssätt för fondens framtida verksamhet

Bakgrunden till utvärderingen av fondens verksamhet framgår av brev från Nordisk Ministerråds Sekretariat av den 1 april 1993.

Fonden var under 1987 - 1991 i huvudsak en "isländsk" fond eftersom en stor del av utlåningen gick till Island. Lånen kan också sägas ha inniburit en subvention i den meningen att räntemarginalen varit lägre än hos isländska fonder och intäkter från ordinarie utlåningsverksamhet har inte gett täckning för driftskostnaderna. Fonden verkar inte ha varit tillräckligt väl känd bland företagen, dess administration har inte lyckats etablera ett tillfresställande samarbete med andra insitutioner. Fondens finansiella resultat från ordinarie verksamhet kan väntas bli en balansgång även i framtiden och det förmodas att den inom de närmaste åren förblir till övervägande del en isländsk fond med nordisk profil.

I bakgrundsdiskussionen till utvärderingen av Vestnordenfonden har man inte minst fäst sig vid fondens ringa betydelse för näringslivet i Västnorden, dubbel organisation av det västnordiska samarbetet genom dels Vestnordenfonden, dels Vestnordenkomiteen med en oklar arbetsfördelning trots gemensamma kontaktytor, relativt höga förvaltningskostnader för samarbetet m.m.

Det finns å ena sidan krafter som vill dra fonden åt det håll som Vestnordenkomiteen inriktar sig på och å andra sidan åt det bankmässiga hållet. Det förra är mera politiskt, det senare marknadsmässigt. Det slutliga valet beror på hur man vill organisera det politiska samarbetet och kan inte lösas intill de politiska förutsättningarna är klara. På nuvarande tidspunkt ser det ut för att det kommer att bli nedskärningar nästa år av Vestnordenkomiteens medel och att fonden både på grund av detta och den avsevärda ökningen av dess aktivitet under 1992 och innevarande års första hälft kommer att spela en relativt större roll i Vestnorden.

Utgångspunkten för denna utvärdering är de målsättningar som finns beskrivna i stadgarna. De förslag som här presenteras riktar sig mestadels mot en effektivisering av fonden.

De alternativ som i huvudsak finns för fondens framtida verksamhet (utom att lägga ner den) är i princip följande:

A. Ingen förändring i arbetssätt annat än vad en naturlig utveckling innebär.

Denna status quo lösning är otillfredsställande. För det första finns det utrymme för effektivitetsförbättringar. För det andra kan det knappast rekommenderas att en fond av denna storlek för att stå på egna fötter på lång sikt utan nära samarbete eller sammanslagning med andra institutioner.

B. Marginella förändringar i arbetsmetoder.

Styrelsen borde göra försök med en del förändringar i arbetsmetoder inom ramen för nuvarande stadgar, jfr a) - d) i avsnitt 3.6.

C. Administrativt samarbete med en isländsk institution och/eller NIB.

Det är svårt på nuvarande stadium att ange vilken den naturliga samarbetsparten blir i det långa loppet men på kort sikt kan det bli isländska industrifonder och Nordiska investeringsbanken, jfr e) - f) i avsnitt 3.6.

Som bekant finns ett lagförslag i Island om att sammanslå en del näringslivsfonder i en isländsk investeringsbank vilken kunde bli en samarbetspartner. En annan möjlighet vore administrativt samarbete med NIB vilket möjligen kunde leda till etablering av ett representationskontor eller filialkontor i Reykjavík i framtiden.

D. Ett beslut om fondens framtida organisation kan innebära antingen en sammanslagning med annan institution eller en uppdelning av fonden mellan de tre länderna i Västnorden.

Det finns givetvis för- och nackdelar med de olika alternativen. Ett försök till en översikt över dessa finns härnedan. *Det måste särskilt poängteras att klassificeringen är mycket grov och plussarna och minuserna är olika starka på olika ställen i tabellen.*

	A	B	C	D	
	<i>Ingen förändr.</i>	<i>Marg. förändr.</i>	<i>Samarbete</i>	<i>Sammansl.</i>	<i>Uppdelning</i>
1. Måleffektivitet	0	+	+	?	?
2. Lokalkännedom	0	+	0/+	0/+	+
3. Kosnadsbesparing	0	+	+	+	+
4. Tillgång på expertis	0	+	+	+	-
5. Riskbehandling	0	+	+	+	0/-

En uppdelning av fonden förutsätter att bidragsgivarna i första hand tänker på befrämjande av västnordiskt samarbete till lägsta möjliga kostnad utan att ta hem sina pengar. Härvid kunde t.ex. delfonderna administreras av lokala banker eller fonder. Man kan härvid tänka sig olika möjligheter för fondens styrelse.

4.2 Förslag

En uppdelning av fonden är sannolikt den mest kostnadseffektiva lösningen. Det är inte mycket samvästnordiskt som går förlorat. Nackdelarna kunde vara att fonden inte har fått tillräcklig tid att hävda sig, erfarenhet och disciplinerande funktion från styrelsens sida försvinner och bidragsgivarna blir distanserade.

Man skall emellertid inte binda sina händer i onödan. Det är av värde i beslutssituationer att hålla valmöjligheter öppna inför en osäker framtid. Det föreslås därför att man följer nedanstående "dynamiska beslutsmodell" beträffande fondens framtida verksamhet. Härvid tar man ett steg i taget från A - C samt möjligen till D eller en variant av detta alternativ om de föregående stegen inte räcker till för att uppnå de mål som uppställts för fondens verksamhet.

Det föreslås att fonden söker utöva sin verksamhet i framtiden enligt beslutsmodellen i diagram 1:

Diagram 1. Beslutsmodell

A: Status quo

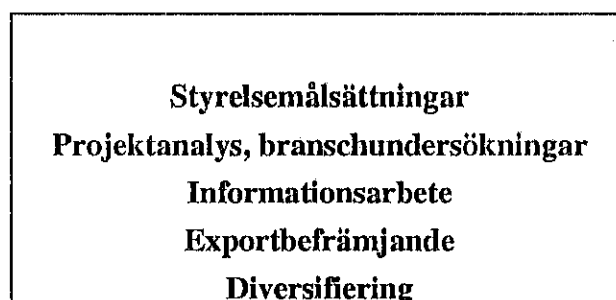
1992

B: Marginella förändringar

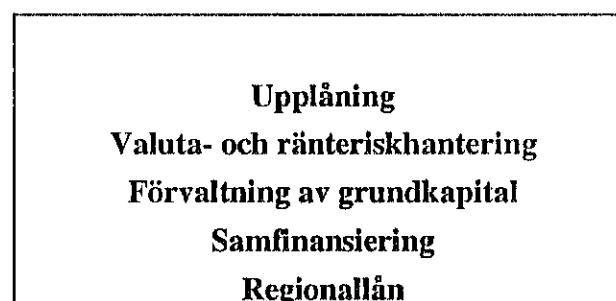
1993-1994

C: Samarbete med andra institutioner

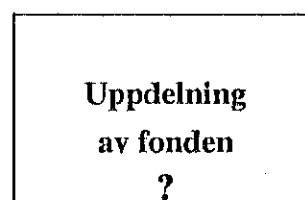
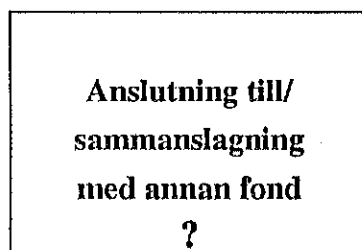
1994-1995

D: Beslut om framtida organisation

1996

De flesta förslagen riktas till fondens styrelse och kan verkställas av denna inom ramen för fondens stadgar. Endast i slutskedet enligt förslaget blir en ändring av stadgarna nödvändig, dvs. angående en anslutning till en annan institution eller en uppdelning av fonden.

5. Tabellbilaga

5.1 Fondens låneärenden

Tabell 1. Klassificering av låneansökningar

	1988	1989	1990	1991	1992	1993 ¹	Totalt
Ø	3	3	10	11	6	0	33
U	2	4	4	5	12	6	33
O	1	3	0	5	0	0	9
N	0	1	0	0	0	0	1
F	0	0	0	1	0	2	3
V	0	0	0	0	3	4	7
X	0	0	0	1	2	5	8
B	0	0	0	0	0	3	3
Totalt	6	11	14	23	23	20	97

Teckenförklaringar:

Ø	Avslag utan styrelsebehandling
U	Utbetalt
O	Återbud
N	Avslag av styrelsen
F	Godkänt men inte lyft
V	Väntar
X	Under behandling
B	Slutbehandlat men ej utbetalt

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

---

¹Endast till och med juli 1993.

Tabell 2. Typ av låneansökan (antal)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Ordinarie lån	6	11	14	21	15	15	82
Villkorliga lån eller bidrag	0	0	0	2	4	1	7
Lån mot osäkra panter	0	0	0	0	4	4	8
Totalt	6	11	14	23	23	20	97

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 3. Klassificering av antalet utbetalda lån

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Ordinarie lån	2	4	4	5	4	3	22
Villkorliga lån eller bidrag	0	0	0	0	4	0	4
Lån mot osäkra panter	0	0	0	0	4	3	7
Totalt	2	4	4	5	12	6	33

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 4. Klassificering av utbetalda lån i tus. DKK

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Ordinarie lån	3.022	5.395	7.535	4.724	3.957	9.126	33.759
Villkorliga lån eller bidrag	0	0	0	0	917	0	917
Lån mot osäkra panter	0	0	0	0	3.160	7.900	11.060
Totalt	3.022	5.395	7.535	4.724	8.034	17.026	45.736

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 5. Låneansökningar efter länder (antal)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Island	3	7	11	12	19	16	68
Färöarna	1	2	0	7	2	0	12
Grönland	2	2	3	4	2	4	17
Totalt	6	11	14	23	23	20	97

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 6. Antalet utbetalda lån efter länder

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Island	2	4	3	3	10	3	25
Färöarna	0	0	0	2	0	0	2
Grönland	0	0	1	0	2	3	6
Totalt	2	4	4	5	12	6	33

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 7. Utbetalda lån efter länder i tus. DKK

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Island	3.022	5.395	4.535	2.924	5.084	9.126	30.086
Färöarna	0	0	0	1.800	0	0	1.800
Grönland	0	0	3.000	0	2.950	7.900	13.850
Totalt	3.022	5.395	7.535	4.724	8.034	17.026	45.736

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 8. Låneansökningar efter näringsgrenar (antal)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Livsmedelsindustri	1	0	0	2	3	2	8
Varvsindustri	1	1	1	9			
Fiskförädling	2	3	3	2	5	1	16
Turism	1	4	7	4	4	22	
Byggnadsindustri	0	0	5	2	3	0	10
Annan industri	0	1	0	4	6	9	20
Övrigt	1	1	1	5	1	3	12
Totalt	6	11	14	23	23	20	97

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 9. Antalet utbetalda lån efter näringsgrenar

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Livsmedelsindustri	0	0	0	0	2	0	2
Varvsindustri	0	1	0	1	1	0	3
Fiskförädling	1	2	2	0	3	1	9
Turism	0	1	1	1	1	1	5
Byggnadsindustri	0	0	1	2	1	0	4
Annan industri	0	0	0	0	3	3	6
Övrigt	1	0	0	1	1	1	4
Totalt	2	4	4	5	12	6	33

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

Tabell 10. Utbetalda lån efter näringsgrenar i tus. DKK

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Totalt
Livsmedelsindustri	0	0	0	0	2.265	0	2.265
Varvsindustri	0	1.430	0	620	450	0	2.500
Fiskförädling	900	2.875	2.550	0	311	4.462	11.098
Turism		1.090	3.000	1.274	757	1.100	7.221
Byggnadsindustri	0	0	1.985	2.030	757	0	4.772
Annan industri	0	0	0	0	3.008	9.223	12.231
Övrigt	2.122	0	0	800	486	2.241	5.649
Totalt	3.022	5.395	7.535	4.724	8.034	17.026	45.736

Källa: Vestnordenfondens administration, Behandlade lån, juli 1993.

5.2 De västnordiska ländernas handel med varandra och övriga Norden

Tabell 11. Färöarnas handel med de övriga nordiska länderna
% av total

	Export	Import
Grönland	0,1	0,8
Island	4,0	2,2
Totalt	4,1	3,0
Norge	4,2	19,5
Sverige	1,9	5,6
Danmark	17,7	34,6
Finland	1,0	0,8
Totalt	24,8	60,5
Totalt	28,9	63,5

Källa: Landsbanki Føroya, Útflutningur og innflutningur Føroya 1992, juli 1993.

Tabell 12. Färöarnas export til övriga nordiska länder
fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK

	Grönland	Island	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Totalt
Kjött	0	0	0	0	7	0	7
Fisk	0	34	45.534	40.410	410.765	23.186	519.929
Foder	0	0	0	9.021	15.227	2.232	26.480
Huder	0	547	0	0	291	0	838
Djurfett	0	0	9.952	0	24.973	0	34.925
Färgämnen	7	0	4	0	56	0	67
Reningsmedel	67	594	111	0	791	0	1.563
Pappersvaror	0	53	0	0	0	0	53
Konfektionsmaterial	252	304	56	0	74	0	686
Annat material	0	0	0	0	53	0	53
Transportmedel	3.154	103.000	54.600	0	13.375	0	174.129
Konfektion	0	46	0	0	0	0	46
Färdiga produkter	78	27	38	1	88	0	232
Totalt	3.558	104.605	110.295	49.432	465.700	25.418	759.007

Källa: Landsbanki Føroya, Útflutningur og innflutningur Føroya 1992, juli 1993.

**Tabell 13. Färöarnas import från övriga nordiska länder
fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK**

	Grönland	Island	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Totalt
Foder	0	4.665	90.931	20	38.797	0	134.413
Annat till lantbruk	0	93	290	1.591	9.794	8	11.776
Till byggnader	0	2.223	20.617	36.825	76.890	5.008	141.563
Till annan produktion	0	9.216	27.960	32.147	125.916	7.230	202.469
Olja	0	0	205.747	12.506	28.773	2	247.028
Maskiner	89	528	10.054	4.709	52.639	1.381	69.400
Bilar	0	23	32	712	3.480	5	4.252
Till konsumtion	34	15.469	18.547	19.908	293.669	2.848	350.475
Båtar, flygplan m.m.	15.000	10.900	11.054	0	9.464	0	46.418
Annat	1	194	1.277	1.696	46.410	146	49.724
Totalt	15.124	43.311	386.509	110.114	685.832	16.628	1.257.518

Källa: Landsbanki Føroya, Útflutningur og innflutningur Føroya 1992, juli 1993.

**Tabell 14. Grönlands export til övriga västnordiska länder
fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK**

	Färöarna	Island	Totalt
Matvaror	10	5.123	5.133
Råmaterial	0	1.323	1.323
Maskiner	0	15	15
Byggnadsvaror m.m.	4	29	33
Totalt	14	6.490	6.504

Källa: Grönlands Statistike Kontor, Grönlands handel med Vestnorden, juli 1993.

**Tabell 15. Grönlands import från övriga västnordiska länder
fördelad på varugrupper 1992 i tus. DKK**

	Färöarna	Island	Totalt
Matvaror	8	1.050	1.058
Dryckesvaruindustri			
Råmaterial	0	811	811
Kemikalier	30	0	30
Skinnsprodukter	0	3.833	3.833
Maskiner	82	2.391	2.473
Byggnadsvaror m.m.	0	861	861
Annat	2	0	2
Totalt	122	8.950	9.072

Källa: Grönlands Statistike Kontor, Grönlands handel med Vestnorden, juli 1993.

5.3 Fondens ekonomiska resultat och prognos till år 2000

Tabell 16. Fondens driftsresultat i tus. DKK

	<i>Intäkter från utlån netto²</i>	<i>Intäkter av grundkapital netto³</i>	<i>Andra intäkter netto⁴</i>	<i>Drifts- kostnad⁵</i>	<i>Vinst</i>
1987	0	347	0	1.274	-927
1988	195	2.092	3	1.054	1.236
1989	518	2.334	9	1.204	1.657
1990	1.121	2.464	23	1.738	1.870
1991	1.507	2.894	25	1.473	2.953
1992	1.859	3.480	22	2.778	2.583

Källa: Vestnordenfonden, *Årsrapport*, 1987-1992.

**Tabell 17. Fondens driftresultat från ordinarie lånerörelse
i tus. DKK**

	<i>Intäkter från lånerörelse netto</i>	<i>Driftskostnader utan förlustreservningar</i>	<i>Vinst från ordinarie lånerörelse⁶</i>
1987	0	1.274	-1.274
1988	198	1.054	-856
1989	527	1.204	-677
1990	1.144	1.177	-33
1991	1.532	1.312	220
1992	1.881	2.110	-229

Källa: Vestnordenfonden, *Årsrapport*, 1987-1992.

²Ränteintäkter från utlåning netto, 40% av kursdifferens netto och 40% av påfallna räntor netto.

³Ränteintäkter från kapital placeringar, ränteintäkter från banktillgodohavanden, prisjusteringar netto, 60% av kursdifferens netto och 60% av påfallna räntor netto.

⁴Hyrskostnad utom fastighetsavgifter.

⁵Administration, hyra och inventarier, möten och resor.

⁶Intäkter från utlåning netto, andra intäkter netto, driftskostnad, övriga kostnader och utlånsförluster. Detta tas som en helhet och bör inte tolkas i relation till tidigare utveckling av delsummorna.

Tabell 18. Diverse nyckeltal i %

	1988	1989	1990	1991	1992
Driftskostnad/Överskott	96,75	72,66	62,93	44,41	58,24
Driftskostnad/Intäkter från utlån netto	614,76	232,27	105,00	87,07	80,91
Driftskostnad/Totala tillgångar	5,14	1,25	1,25	1,32	1,36
Eget kapital/Totala tillgångar	99,78	99,68	96,90	95,90	90,92
Överskott/Eget kapital	5,33	1,72	2,05	3,11	2,57
Intäkter från utlån netto/Totala tillgångar	0,84	0,54	1,19	1,52	1,68

Källa: Vestnordenfonden, Årsrapport, 1987-1992.

**Tabell 19. Basprognos för fondens resultatutveckling 1993 - 2000
i tus. DKK (1992 års priser)**

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Intäkter från utlån netto	2.324	2.905	3.632	3.995	4.394	4.834	5.317	5.849
Intäkter av grundkapital netto	4.123	4.892	5.781	6.243	6.743	7.282	7.865	8.494
Andra intäkter netto	21	21	21	21	21	21	21	21
Driftskostnader	2.106	2.317	2.549	2.804	3.084	3.392	3.731	4.105
Kreditförluster och andra kostn. ⁷	0	500	550	605	665	732	805	886
Överskott	4.362	5.001	6.335	6.850	7.409	8.013	8.667	9.373
Vinst från ordinarie lånerörelse	239	109	554	607	666	731	802	879

Förutsättningar för prognosen

Intäkter från utlån netto

Driftskostnader

Ökning 1993 - 1995: 25%

Ökning 1993: 40%

Ökning 1996 - 2000: 10%

Ökning 1994 - 2000: 10%

Intäkter av grundkapital netto

Förlorade utlån og andra kostnader

Ökning av grundkapitalet 1993: USD 1.722 tus.

Ökning 1994 - 2000: 10%

Ökning av grundkapitalet 1994: USD 2.060 tus.

Ökning av grundkapitalet 1995: USD 2.452 tus.

Grundkapitalets förräntning: 8%

⁷ Andra kostnader utgör bidrag, förlust vid försäljning av fastighet, etableringskostnad 1987 och extra valutaförlust 1987.

Tabell 20. Prognos för fondens resultatutveckling 1993 - 2000

i tus. DKK (1992 års priser)

Svag utlånings tillväxt 18% 1993 - 1995

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Intäkter från utlån netto	2.194	2.589	3.055	3.361	3.697	4.066	4.473	4.920
Intäkter av grundkapital netto	4.123	4.892	5.781	6.243	6.743	7.282	7.865	8.494
Andra intäkter netto	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21
Driftskostnader	2.106	2.317	2.549	2.804	3.084	3.392	3.731	4.105
Förlorade utlån og andra kostn.	0	500	550	605	665	732	805	886
Överskott	4.232	4.685	5.758	6.216	6.712	7.245	7.823	8.444
Vinst från ordinarie lånerörelse	109	-207	-23	-27	-31	-37	-42	-50

Förutsättningar för prognosen

Intäkter från utlån netto

Ökning 1993 - 1995: 18%

Ökning 1996 - 2000: 10%

Driftskostnader

Ökning 1993: 40%

Ökning 1994 - 2000: 10%

Intäkter av grundkapital netto

Ökning av grundkapitalet 1993: USD 1.722 tus.

Ökning av grundkapitalet 1994: USD 2.060 tus.

Ökning av grundkapitalet 1995: USD 2.452 tus.

Grundkapitalets förräntning: 8%

Förlorade utlån og andra kostnader

Ökning 1994 - 2000: 10%

Tabell 21. Prognos för fondens resultatutveckling 1993 - 2000

i tus. DKK (1992 års priser)

Svag utlånings tillväxt 5% 1996 - 2000

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Intäkter från utlån netto	2.324	2.905	3.632	3.813	4.004	4.204	4.414	4.635
Intäkter av grundkapital netto	4.123	4.892	5.781	6.243	6.743	7.282	7.865	8.494
Andra intäkter netto	21	21	21	21	21	21	21	21
Driftskostnader	2.106	2.317	2.549	2.804	3.084	3.392	3.731	4.105
Förlorade utlån og andra kostn.	0	500	550	605	665	732	805	886
Överskott	4.362	5.001	6.335	6.668	7.019	7.383	7.764	8.159
Vinst från direkt lånerörelse	239	109	554	425	276	101	-101	-335

Förutsättningar för prognosen

Intäkter från utlån netto

Driftskostnader

Ökning 1993 - 1995: 25%

Ökning 1993: 40%

Ökning 1996 - 2000: 5%

Ökning 1994 - 2000: 10%

Intäkter av grundkapital netto

Förlorade utlån og andra kostnader

Ökning av grundkapitalet 1993: USD 1.722 tus.

Ökning 1994 - 2000: 10%

Ökning av grundkapitalet 1994: USD 2.060 tus.

Ökning av grundkapitalet 1995: USD 2.452 tus.

Grundkapitalets förräntning: 8%

Tabell 22. Prognos för fondens resultatutveckling 1993 - 2000,

i tus. DKK (1992 års priser)

Liten driftskostnadsökning 15% 1994 - 2000

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Intäkter från utlån netto	2.324	2.905	3.632	3.995	4.394	4.834	5.317	5.849
Intäkter av grundkapital netto	4.123	4.892	5.781	6.243	6.743	7.282	7.865	8.494
Andra intäkter netto	21	21	21	21	21	21	21	21
Driftskostnader	2.106	2.422	2.786	3.203	3.684	4.237	4.872	5.603
Förlorade utlån og andra kostn.	0	500	550	605	665	732	805	886
Överskott	4.362	4.896	6.098	6.451	6.809	7.168	7.526	7.875
Vinst från direkt lånerörelse	239	4	317	208	66	-114	-339	-619

Förutsättningar för prognosen

Intäkter från utlån netto

Ökning 1993 - 1995: 25%

Ökning 1996 - 2000: 10%

Driftskostnader

Ökning 1993: 40%

Ökning 1994 - 2000: 15%

Intäkter av grundkapital netto

Ökning av grundkapitalet 1993: USD 1.722 tus.

Ökning av grundkapitalet 1994: USD 2.060 tus.

Ökning av grundkapitalet 1995: USD 2.452 tus.

Grundkapitalets förräntning: 8%

Förlorade utlån og andra kostnader

Ökning 1994 - 2000: 10%

5.4 Kreditmarknaderna i de västnordiska länderna

Tabell 23. *Låntagning på Färöarna fördelad på sektorer 1990*
i tus. DKK

	<i>Inhemsk</i>	<i>Extern</i>	<i>Totalt</i>	<i>%</i>
Fiskfångst	2.062.130	1.679.312	3.741.442	10,81
Fiskodling	589.030	141.199	730.229	2,11
Fiskförädling	999.238	741.842	1.741.080	5,03
Industri	750.547	1.766.992	2.517.539	7,27
Tjänster	1.308.278	1.890.162	3.198.440	9,24
Annan verksamhet	206.305	24.719	231.024	0,67
"Landskassan"	340.761	1.175.174	1.515.935	4,38
"Landsföretag"	433.436	850.727	1.284.163	3,71
Kommuner	1.021.823	779.768	1.801.591	5,21
Kommunföretag	393.881	638.217	1.032.098	2,98
Peninginstitutioner	8.921.131	2.120.888	11.042.019	31,91
Hushåll	5.747.601	0	5.747.601	16,61
Privata föreningar	23.248	0	23.248	0,07
Totalt	22.797.409	11.809.000	34.606.409	100,00
Det offentliga	2.189.901	2.025.901	4.215.802	12,18
Hushåll	5.747.601	0	5.747.601	16,61
Företag	5.938.776	7.662.211	13.600.987	39,30
Peninginstitutioner	8.921.131	2.120.888	11.042.019	31,91

Källa: Landsbanki Føroya, *Samlaði útlán í Føroyum 1990*, februar 1993.

Tabell 24. Isländska investeringsfonders utlån enligt sektorer 1992
i tus. DKK

	<i>Utlån</i>	<i>%</i>
Staten och statsföretag	36.055	0,2
Kommuner och kom.företag	503.761	2,7
Peninginstitutioner	158.532	0,9
Andra låneinstitutioner	22.752	0,1
Lantbruk	970.367	5,3
Fisksektoren	2.171.743	11,8
Handel	262.752	1,4
Industri	2.344.954	12,8
Annat	416.881	2,3
Hushåll	11.453.303	62,5
Totalt	18.341.100	100,0
Det offentliga	539.816	2,9
Peninginstitutioner	181.284	1,0
Företag	6.166.697	33,6
Hushåll	11.453.303	62,5

Källa: Seðlabanki Íslands, Hagtölur mánaðarins, juli 1993.

Tabell 25. Totala lånebelopp på Island 1992
i tus. DKK

	<i>Utlån</i>	<i>%</i>
Det offentliga	11.027.156	18,0
Företag	28.483.761	46,5
Hushåll	21.765.505	35,5
Totalt	61.276.422	100,0

Källa: Seðlabanki Íslands, Hagtölur mánaðarins, juli 1993.

Tabell 26. Årlig realökning i utlån på Island till företag 1989 - 1992 i %

	1989	1990	1991	1992
Banksektorn	1,2	-9,0	2,1	-1,9
Investeringsfonder	12,9	-13,7	-1,4	7,9
Totalt	5,6	-11,1	0,6	2,1
Vestnordenfonden	177,4	59,6	23,2	19,1

Källa: Seðlabanki Íslands, Ársskýrsla 1992, april 1993.

6. Källförteckning

Det rådgivende udvalg vedrørende Grønlands økonomi, *Beretning om den økonomiske udvikling i Grønland i 1991*, juli 1992.

Grønlands hjemmestyre, *Grønland 1991*, 1992.

Grønlands Statistike Kontor, *Grønlands handel med Vestnorden*, juli 1993.

Iðnþróunarsjóður, *Ársskýrsla*, 1992.

Iðnþróunarsjóður, *Grants and Special Loans 1970-1989*, november 1990.

Landsbanki Føroya, *Samlaði útlán í Føroyum 1990*, februar 1993.

Landsbanki Føroya, *Útflutningur og innflutningur Føroya 1992*, juli 1993.

Nordisk Ministerråd, *Evaluering af Vestnordenfonden og forslag til fremtidigt formål og struktur*, april 1993.

Nordisk Ministerråds Sekretariat, *Om oprettelse af en nordisk udviklingsfond for Vestnorden*, mars 1985.

Nordlands Forskning, *Regional utvikling gjennom Nordisk samarbeid*, oktober 1991.

Seðlabanki Íslands, *Ársskýrsla 1992*, april 1993.

Seðlabanki Íslands, *Hagtölur mánaðarins*, juli 1993.

Statsministrarnas personliga representarer för nyvärdering av det Nordiska samarbetet, *Rapport: Erklæring om det vestnordiske samarbeide*, augusti 1992.

STF-Arbeidsgruppe for Vestnorden, *Vestnorden fremtid: Forslag til tiltak for styrking av det vestnordiske samarbeidet*, november 1991.

Vestnordenfonden, *Årsrapporter*, 1987-1992.

Vesnordenfondens administration, *Samþykktir*.

Vestnordenfondens administration, *Behandlede lån*, juli 1993.

Vestnordenfondens administration, *Beretning om Vestnordenfonden 1987-1991*, mars 1992.

Vestnordenfondens administration, *Lánasjóður Vestur-Norðurlanda*.

Vestnordenfondens administration, *Matsreglur*.

Vestnordenfondens administration, *Nauðsynlegar upplýsingar vegna lánsúmsóknar*.

Samtal med

Andreas och Djóni Ziska	Føroya Termovirki
Arne Poulsen	Føroya Arbeidsgevarafelag
Bragi Hannesson	Iðnlánasjóður, Island
Bruneo Pedersen	Nuna Plast A/S
Frank Kristensen	Grønlandsbanken
Guðmundur Árnason	Fondens styrelsesuppleant
Guðmundur Malmquist	Byggðastofnun., Island
Guðmundur Tómasson	Nordiska investeringsbanken
Hagen Höjer Christensen	Grønlands Arbejdsgiverforening
Hwang Kiomp	Grønlands Statistiske Kontor
Jørgen Bryderop	Direktoratet for handel og industri, Grønland
Jørgen Petersen	Nuna Plast A/S, Grønland
Jørn Birk Olsen	Fondens styrelseordførande
Kjartan Kristiansen	Menningarstova Føroya
Nils Erik Sørensen	Fondens styrelsesuppleant
Peter Beck	Direktoratet for økonomi, Grønland
Sigurd Poulsen	Fondens styrelsemedlem
Snorri Pétursson	Iðnþróunarsjóður, Island
Steinar B. Jakobsson	Fondens direktör
Sturlaugur Þorsteinsson	Fondens styrelsemedlem
Svend-Erik Danielsen	Grønlandsbanken
Tryggvi Felixson	Nordisk Ministerråd
Wilhelm Ulrichsen	Fondens styrelsemedlem

